

**ІНСТИТУЦІОНАЛЬНА РЕСТРУКТУРИЗАЦІЯ
БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ
РЕАЛЬНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ**

Проблема сучасних фінансів заключається в тому, що їх функція по формуванню та розподілу грошових потоків була витіснена іншою функцією — виробництво фіктивної вартості. Значна частина фінансових активів не підкріплена економічною вартістю. Основними суб'єктами зародження таких віртуальних вартостей виступають фінансові фонди та корпорації. Причому значна частина такої вартості представлена ненадійними фінансовими інструментами, які з часом осідають в активах банків. Таким чином, залежно від розмірів накопичення таких активів, в умовах кризи це може стати прямою загрозою не тільки банкам, але й усій кредитно-грошовій системі тієї чи іншої країни. До речі, така ситуація склалася з банками еврозони, які завдяки своїй універсалізації могли проводити такі операції, як на внутрішньому ринку, так і на зовнішніх. У результаті чого такі банки в погоні за прибутками наповнили свої активи ризикованими цінними паперами США і тим самим послабили евро як одну з стабільних валют світу. До того ж, дешеві банківські кредити стимулювали необґрунтований попит населення, який не був підкріплений відповідним розвитком у реальному секторі економіки. Але, якщо поглянути на діяльність банківського сектора, то така масштабна підприємницька діяльність була обумовлена потребами економіки в інвестиціях, розширеннях ринків збуту, основою яких стало збільшення споживчого кредитування. Таким чином індикатори фінансової системи направляють реальний сектор економіки до кризового шляху, викликаючи структурні перекоси в сфері виробництва та споживання.

Сьогодні пожега у фінансовому секторі практично в усьому світі гасять додатковим потоком дешевих грошей, які до реального сектора не доходять. Як наслідок, реальний сектор супроводжується рецесією на фоні зростання фондових індексів і прибутків великих банків. Такий розрив у динаміці фінансів і реального сектора створює загрозу новій хвилі кризи.

Як показує світовий досвід, однією з основ стабільності і ефективності банківської системи, як механізму перерозподілу грошових потоків і капіталів є спеціалізація, чітка структурованість банківської системи, відокремленість депозитних банків від інвестиційних інститутів. Це дає змогу зменшувати накопичення ризиків в банківській системі, і як наслідок — зм'якшує вплив глобальних криз на національні економіки. Окрім цього, потрібні жорсткі банківські стандарти, обмеження операцій банків на фінансових ринках.

На цьому фоні українська банківська система не є структурованою. Вітчизняні комерційні банки, за виключенням двох державних (Укресімбанк і Ощадбанк), побудовані за єдиним принципом універсальності. Тобто, виконують однакові функції та проводять однаково політику по збільшенню прибутковості. При такій структурі зараження ризиками відбувається по всій системі одночасно, що і підтвердила криза в 2008 році.

Враховуючи вище сказане, заходами рефінансування, які домінують у структурі антикризових заходів в Україні, проблеми виходу з кризи не вирішити. Тим більш, що йдеться не тільки про вихід з кризи, але й подальший розвиток економіки.

Пріоритетом антикризових рішень повинен бути розвиток реального сектора економіки. Однак основою його розвитку повинна стати реструктуризація банківської системи, реалізуючи при цьому системно утворюючий вплив на реальний сектор економіки. Потрібен перехід від уніфікованої структури банків до більш ускладненої, яка б забезпечувала стабільність грошово-кредитного обороту, довіру до банків. Нова структура повинна виходити з задач забезпечення інвестиційної функції банків. І тут треба виходити з необхідності певної спеціалізації банків, не виключаючи універсального характеру великих системних банків. Потрібно виокремлення короткострокового та довгострокового кредитування, інвестиційної та інших видів діяльності банків, особливі вимоги до ощадних та роздрібних банків, наявність галузевих та кооперативних банків. Нова структура вимагає відповідно створення нових нормативів регулювання діяльності банків в залежності від рівня ризиків.

Реструктуризація банківської системи забезпечить не тільки приріст активів та ліквідності, а й надання процесу трансформації банківських інститутів сучасних форм, які б відповідали потребам країни на даному етапі розвитку і забезпечували її пріоритети в майбутньому.